

Vordingborg Kommune

VETERANHÅNDBOG

Veteranhåndbog

Udgivet af Vordingborg Kommune

Udarbejdet af: Center for Borger og
Arbejdsmarked:

Vordingborg Kommune

Algade 63

4760 Vordingborg

FORORD

I 2022 bor der godt 420 veteraner i Vordingborg Kommune, heraf er 154 af dem fortsat tjenestegørende i Forsvaret. For Vordingborg Kommune har Forsvaret altid haft en ganske særlig status. Det skyldes Vordingborgs historie som Kongeby gennem mere end 200 år i middelalderen samt tilstedeværelsen af Vordingborg Garnison siden 1913 og den rolle som Forsvaret har spillet i udviklingen af lokalsamfundet. De militære installationer har skabt arbejdspladser og givet grundlag for følgerhverv, som ellers ikke ville være at finde i Vordingborg.

Vordingborg Kommune er hjemsted for militære enheder, hjemmeværn og politi. De fleste militære enheder findes på Vordingborg Kaserne. Enhederne og soldaterne gør en aktiv indsats i både ind og udland. Det kan vi være stolte af.

I Vordingborg Kommune er vi glade for at være hjemsted for enhederne og de tilknyttede soldater, hjemmeværns- og politifolk. Forsvaret har en stor rolle i lokalområdet og er en aktiv part i udviklingen af samfundet. Til dags dato er der stadig et tæt samspil mellem Vordingborg Kommune og det lokalt forankrede forsvar. Derfor vil Vordingborg Kommune gøre sit til at hjemvendte soldater, hjemmeværns-, beredskabs-, politifolk, sundhedsvæsenet og nødhjælpsorganisationer m.fl. får den hjælp og støtte, som de har brug for. Samtidig har Vordingborg Kommune et ansvar for at tage hånd om de veteraner, der bor i kommunen, og som måtte have brug for hjælp. Med veteranhåndbogen ønsker Vordingborg Kommune at tydeliggøre kommunes indsats og synliggøre den støtte veteraner og deres pårørende kan modtage fra kommunen.

Mikael Smed
Borgmester

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	BAGGRUND.....	5
2.	FORMÅL.....	5
3.	FOKUSOMRÅDE 1: DEN BREDE ANERKENDELSE.....	6
4.	FOKUSOMRÅDE 2: NYTTIGGØRELSE AF VETERANERNES KOMPETENCER.....	7
5.	FOKUSOMRÅDE 3: STØTTE TIL SOCIALT UDSATTE VETERANER.....	8
6.	FOKUSOMRÅDE 4: STØTTE TIL VETERANERS PÅRØRENDE.....	10
7.	ØKONOMI.....	11

1. BAGGRUND

En veteran er en person, der - som enkeltperson eller i en enhed – har været udsendt i mindst én international operation. Personen kan fortsat være ansat i Forsvaret, men kan også være afgået fra organisationen og overgået til det civile uddannelsessystem, arbejdsmarked eller andet.

I runde tal har 60.000 danskere været udsendt i international tjeneste siden 1948, hvilket gør dem til veteraner.

De fleste har været udsendt i regi af Forsvaret, men også Politiet, Beredskabet og forskellige Non Governmental Organisations (NGO). De har løst vigtige opgaver uden for Danmarks grænser, og de fortjener alles respekt og anerkendelse for deres indsatser.

Alle disse veteraner og deres pårørende, bor i de danske kommuner. Over 420 bor i Vordingborg Kommune og det er derfor kommunalbestyrelsens ansvar at anerkende og støtte veteranerne og deres pårørende. Det er i henhold til de serviceforpligtelser enhver dansk kommune har, og med særligt fokus på hvad der gør veteranerne og deres pårørende unikke.

De pårørende til de udsendte bliver også påvirket både før, under og efter at veteranerne er udsendte.

Der gælder nogle særlige forhold for veteraner, som gør at de ikke automatisk er omfattet af kommunens øvrige politikker. Derfor har vi – med støtte fra de mange aktører fra veteranområdet – udarbejdet denne veteranhåndbog, som vi løbende vil evaluere og justere efter behov.

Veteranhåndbogen skal ses i sammenhæng med kommunens øvrige politikker og strategier, der også omfatter og har betydning for veteraner og deres pårørende.

2. FORMÅL

Formålet med denne veteranhåndbog er at definere nogle rammer, indenfor de områder hvorpå Vordingborg Kommune udviser anerkendelse og støtte til kommunens veteraner og deres pårørende.

Veteranhåndbogen tjener som redskab til at signalere forståelse og vilje til at gøre, hvad der skal til for at veteraner og deres pårørende, får et så godt liv som muligt i Vordingborg Kommune.

Derfor vil Vordingborg Kommune bruge de nødvendige ressourcer og have fokus på de veteraner og pårørende, som bl.a. oplever sociale udfordringer på baggrund af deres udsendelser i international tjeneste.

Kommunalbestyrelsen har besluttet, at veteranhåndbogen skal fokusere på fire områder, som kræver særlige indsatser og initiativer:

1. Den brede anerkendelse
2. Nyttiggørelse af veteranernes kompetencer
3. Støtte til socialt udsatte veteraner
4. Støtte til veteraner

3. FOKUSOMRÅDE 1: DEN BREDE ANERKENDELSE

Veteraner, som har været udsendt i internationale operationer, har ydet en stor indsats for det danske samfund.

Kommunalbestyrelsen anerkender derfor den indsats veteraner har ydet for Danmark.

Anerkendelse er mange ting, og veteraner er forskellige, i forhold til hvad de oplever som anerkendende.

Veteraners behov er forskellige. Nogle veteraner har efter udsendelsen brug for samvær med ligesindede, andre har brug for nye netværk og fællesskaber.

I Vordingborg Kommune tænker vi anerkendelse bredt.

Den Nationale Flagdag den 5. september er blevet en officiel flagdag for Danmarks udsendte. Vordingborg Kommune markerer årligt denne dag, hvor alle veteraner fra Vordingborg Kommune og deres pårørende bliver inviteret. Dette er en officiel markering af dagen for at vise kommunens opbakning og anerkendelse for den vigtige indsats, som Danmarks udsendte yder, og har ydet i en række af verdens konfliktområder siden 1948. Ved receptionen på rådhuset vil repræsentanter fra kommunalbestyrelsen være til stede.

Anerkendelsen skal også gennemsyre kommunens tilgang til veteranerne og deres pårørende årets øvrige dage.

For denne gruppe kan en hurtig og fleksibel indsats være det, der skal til, så disse veteraner også fremover føler sig som en del af og kan bidrage til det danske samfund.

Derfor prioriterer Vordingborg Kommune nogle ressourcer og iværksætter nogle forskellige initiativer, som skal gøre det trygt og imødekommende at have kontakt med Vordingborg Kommune som veteran eller som pårørende til en veteran.

I praksis vil vi:

- Anerkende baggrund og kompetencer fra uddannelse ved Forsvaret, Politiet, Beredskabet, Sundhedsvæsenet, Nødhjælpsorganisationer m.m., og bygge videre på dem
- Facilitere aktiviteter for veteraner, ved blandt andet at søge § 79 støtte til Vordingborg Veterancafé
- Fortsat have en veterankoordinator ansat ved kommunen samt løbende vurdere indsatsen i forhold til veteranområdet
- Fortsat ajourføre og vedligeholde kontrakten om samarbejdet, som er indgået med Veterancentret i Ringsted om støtte og rådgivning til kommunen på veteranområdet
- Deltage aktivt i det etablerede veteranforum for Sydsjælland og Lolland-Falster, hvor der udveksles informationer og ideer på veteranområdet
- Markere flagdagen på en måde, som appellerer til den brede kreds af veteraner og deres familier
- Få veteranerne med i foreningslivet og det frivillige arbejde og bruge deres og de pårørendes ressourcer på en anerkendende måde til gavn for det sociale liv i kommunen
- Udvis opmærksomhed, fleksibilitet og hensyntagen til nogle af veteraners særlige behov i mødet med kommunen – f.eks. i forbindelse med indretning og placering i mødelokaler ved at tilvejebringe exit muligheder samt undgå ultimatum, sikre pauser, imødekomme behov for korte strukturerede møder, samt forsøge at undgå sagsbehandlerskift, m.m.
- Udnytte de særlige ressourcer, som veteraner med lederuddannelser har

- Synliggøre veteranernes særlige kompetencer i forhold til kommunens virksomheder
- Anerkende børn og familier til veteraner
- Italesætte og behandle veteraner som en ressource for kommunen og lokalsamfundet samt modvirke stigmatisering

4. FOKUSOMRÅDE 2: NYTTIGGØRELSE AF VETERANERNES KOMPETENCER

Langt størstedelen af de hjemvendte veteraner genindtræder problemfrit på arbejdsmarkedet i Danmark – enten i deres tidligere job eller på nye arbejdspladser.

Her medbringer veteranerne erfaringer og kompetencer fra deres udsendelser, hvor de har arbejdet med stort ansvar – ofte under pres, krav om strukturerede opgaveløsninger, dialog og samarbejde og i et miljø, hvor rettidighed, nøjagtighed, respekt og tillid til andre ofte udgjorde forskellen mellem liv eller død.

Flere veteraner har i forbindelse med udsendelsen også erhvervet sig gode ledelsesmæssige, tekniske og administrative kompetencer.

Ligesom alle andre på arbejdsmarkedet kan hjemvendte, arbejdsdygtige veteraner dog også have svært ved hurtigt på egen hånd at finde beskæftigelses- eller videreuddannelsesmuligheder. Her vil kommunen have en opgave i, at støtte disse borgere.

Indsatsen for veteraner følger de lovgivningsmæssige rammer, som er afsat til beskæftigelsesindsatsen generelt.

Det er vigtigt, at de kommunale medarbejdere i nøglepositioner har den fornødne viden om veteraner og deres behov for at kunne yde en målrettet indsats, når veteranen har behov for hjælp og støtte. Der findes en lang række landsdækkende tilbud målrettet veteraner med forskellige behov. Vordingborg Kommune ønsker derfor at synliggøre disse tilbud, så veteranerne også har mulighed for selv at søge hjælp og støtte.

Specifikt i forhold til borgere med veteranbaggrund, ønsker Jobcentret i Vordingborg Kommune at møde veteraner med en faglig ballast, som tager højde for den erfaring, de oplevelser samt eventuelt skånebehov den enkelte veteran har som tidligere udsendt.

Jobcentrets møde med veteraner kan opdeles i to spor:

1. Et spor for veteraner uden helbredsmæssige udfordringer. Dette spor handler om borgere med veteranbaggrund, som er i kontakt med Jobcentret fordi de har brug for støtte til at komme tilbage i arbejde eller i uddannelse. Veteraner i dette spor har i udgangspunktet ikke særlige helbredsudfordringer eller skånebehov som følge af deres udsendelse. Indsatsen handler om fokus på at komme i job eller i gang med en uddannelse.
2. Et spor for veteraner med andre udfordringer end blot ledighed. Dette spor handler om borgere med veteranbaggrund, som enten er sygemeldte eller på kontanthjælp og som har helbredsmæssige og/eller sociale udfordringer. Fokus i indsatsen er – igennem en tværfaglig og helhedsorienteret indsats – at få veteranen tilbage på arbejdsmarkedet, enten helt eller delvist.

Det er relevant at kommunen i samarbejde sammen med den hjemvendte veteran identificerer

de særlige kompetencer, som er opnået under udsendelsen, samt inddrager disse i en målrettet indsats for at finde ny beskæftigelse eller videreuddannelse.

Målet for arbejdsdygtige veteraner er – som for alle andre ledige – at komme hurtigt i job eller få en videreuddannelse. Kommunens værktøjer og de lovgivningsmæssige rammer er de samme som for øvrige borgere.

Vordingborg Kommune vil imidlertid have fokus på at inddrage de hjemvendte udsendtes særlige erfaringer og kompetencer.

Kompetencekortet er et tilbud til veteraner fra Forsvaret. Det består af veteranens militære CV, en oversigt over veteranens generelle kompetencer opnået i international tjeneste samt veteranens militære uddannelser – alt omskrevet i forhold til den nationale kvalifikationsramme.

Kompetencekortet kan bruges som dokumentation ved jobsøgning eller ved optagelse på en civil uddannelse.

Andre organisationer uden for Forsvaret – f.eks. Velkommen hjem projektet (www.Velkomnehjem.net.dk) – kan i samarbejde med kommunes virksomhedskonsulenter beskrive hvilke kompetencer de har opnået, som et led i beskæftigelsesindsatsen.

I praksis vil vi via Jobcentret:

- I Vordingborg Kommune have fokus på de kompetencer, som den enkelte veteran har opnået igennem sin udsendelse i Forsvaret, og herunder sætte de opnåede kompetencer i spil over for en arbejdsgiver
- Være særlige opmærksomme på det såkaldte kompetencekort samt på mulighederne for at få afdækket deres kompetencer af organisationer udenfor Forsvaret
- Tilstræbe at de aktive tilbud til veteraner vil handle om tilbud i almindelige virksomheder, f.eks. i form af virksomhedspraktik samt job med løntilskud – evt. i kombination med af opkvalificering. Der kan ligeledes være tale om afdækning af muligheder for merit i forhold til valg af uddannelse
- Samarbejde med uddannelsesinstitutioner¹¹, hvis der skal tages særlige hensyn til skadede veteraner under deres studier
- Hjælpe skadede veteraner med at ansøge om særligt tillæg til SU, såfremt veteranerne ikke er i stand til at arbejde ved siden af studierne

5. FOKUSOMRÅDE 3: STØTTE TIL SOCIALT UDSATTE VETERANER

Vordingborg Kommune anerkender at nogle veteraner oplever psykiske og psykosociale problemer efter deres udsendelser i international tjeneste. Det kan være samlivsophør, alkohol-, medicin- og stofmisbrug, hjemløshed, kriminalitet, social isolation mv.

Vordingborg Kommune anerkender sit medansvar for at løse disse problemer sammen med veteranerne og deres pårørende på en støttende og respektfuld måde.

Derfor vil Vordingborg Kommune etablere og udvikle et tæt samarbejde med regionens behandlingstilbud til veteraner, veteran- og rekreativshjem på Sjælland samt de mange tilgængelige støtte- og rehabiliteringstilbud i Danmark i privat og frivilligt regi. Disse tilbud skal være åbne for kommunens veteraner og pårørende.

Behandling og genoptræning af udfordrede veteraner

Når veteraner har behov for genoptræning eller behandling, varetager Vordingborg Kommune sin del af opgaven, men har samtidig øje for at egne tilbud skal ses i sammenhæng med eventuelle forløb i regionalt eller statsligt regi. De fysiske sårede har ofte brug for specielt tilrettede hjælpemidler.

Fysiske sårede veteraners behov er ofte mangeartede, og et kendetegn for gruppen er, at kendskabet til det offentlige tilbud er meget begrænset.

Der er således tale om unge, som har været vant til en varieret dag med højt fysisk aktivitetsniveau. Netop denne gruppe bør have høj prioritet, da det kan opleves som en stor opgave for et ungt menneske at navigere i det offentlige system med mange instanser.

De psykisk sårede vil ofte føle, at det offentlige generelt mangler forståelse for deres situation, hvilket kan resultere i en betydelig skepsis over for systemet. Stærke oplevelser under udsendelsen kan give anledning til traumatisering og psykiske problemer ved hjemkomst.

Forsvaret ved Veteracentret i Ringsted tilbyder f.eks. psykologhjælp til tidligere udsendte soldater, mens behandling af et eventuelt medfølgende stof- eller alkoholmisbrug er en kommunal opgave, som skal løses effektivt via koordination mellem relevante aktører.

Ikke alle veteraner med psykiske problemer er kendt af det offentlige behandlingssystem. Det fremgår således af Regeringens veteranpolitik som blev udarbejdet i 2010, at flere veteraner ikke anerkender at have psykiske problemer som følge af udsendelsen.

Det er ønsket og forventet at Vordingborg Kommune – i samarbejde med Veteracentret - kan understøtte og bidrage med ressourcer til opgaven, ved at finde frem til de psykiske syge veteraner, som ikke selv har erkendt deres problem, således at der kan sættes ind med hjælp tidligst muligt.

Veterankoordinatoren

Vordingborg Kommune har ansat en veterankoordinator, hvis funktion er at være koordinerende og deltage som bisidder, der forestår kontakten til kommunens udsatte veteraner og deres pårørende. Veterankoordinatoren koordinerer behandlingstilbud, samarbejder med Veteracentret, øvrige veterankoordinatorer, Veteranstøtten under Danmarks Veteraner samt andre private og frivillige aktører, som kan bidrage til at løse problemerne.

Veterankoordinatoren tilegner sig fortløbende viden om veteranforhold og fremstår som en velkendt og respekteret aktør. Vedkommende rådgiver kommunens udfordrede veteraner og pårørende ud fra en individuel og helhedsorienteret indsats.

Veterankoordinatoren holder sig orienteret om kommunens aktuelle tilskuds- og støttemuligheder samt procedure for ansøgning og tildeling af disse.

Endelig faciliterer veterankoordinatoren lokale og regionale netværk for både veteraner og deres pårørende med henblik på udveksling af erfaringer og gensidig støtte.

I praksis vil vi:

- Etablere og udvikle et tæt samarbejde med psykiatrien, de praktiserende læger i kommunen og øvrige relevante behandlingstilbud
- Etablere og udvikle et tæt samarbejde med støttetilbud i regi af virksomheder, fonde og foreninger, som henvender sig til veteraner og deres pårørende

- Tildele veterankoordinatoren nogle økonomiske ressourcer hvert år, som kan anvendes til særlige indsatser og aktiviteter for kommunens veteraner og deres pårørende
- Sikre at veterankoordinatorens arbejde og handlemuligheder smidiggøres mest muligt i krydsfelterne med kommunens øvrige sekretariat, afdelinger og teams.
- Tilpasse kontaktformen med veteranen individuelt, således at den er hensigtsmæssig og værdiskabende, f.eks. ved hjælp af socialt netværk eller SMS frem for ordinære breve og telefonopringninger.
- Støtte Vordingborg Veterancafé såvel organisatorisk som praktisk samt deltage i regionale veteranfora
- Sikre at alle de udsatte veteraner og pårørende er bekendte med muligheden for at medbringe en bisidder eller lade sig repræsentere af en partsrepræsentant til møder med kommunen.

6. FOKUSOMRÅDE 4: STØTTE TIL VETERANERS PÅRØRENDE

Hele familien – herunder også børnene – bliver påvirket af en udsendelse, og i visse tilfælde vil børnene have behov for særlig støtte enten under eller efter en udsendelse.

De relevante afdelinger kan i disse tilfælde tilbyde rådgivning og vejledning, eller de kan iværksætte foranstaltninger som f.eks. familiebehandling, fremskaffelse af en kontaktperson eller pædagogisk hjælp i hjemmet, såfremt kommunen vurderer at disse foranstaltninger kan løse børnenes eller familiens problemer.

Hjælpen tilrettelægges altid på baggrund af en konkret, individuel vurdering af familiens behov og altid i samarbejde med den pågældendes familie.

For de familier, som har børn i skolealderen, vil relevante samarbejdspartnere være klasselærer, sundhedsplejerske og skolepsykolog i forhold til at identificere problematikker hos børn og i familierne som følge af en udsendelse.

I praksis vil vi:

- Sikre et tæt samarbejde på tværs af afdelinger og teams om det enkelte barn og dennes familie
- Samarbejde med Veterancentrets socialrådgivere om hvordan man bedst håndterer børns oplevelser under og efter en udsendelse, hvor det vurderes relevant og nødvendigt
- Invitere alle pårørende til den årlige flagdag for Danmarks udsendte
- Opfordre alle pårørende til at deltage i netværksgrupper (f.eks. Forsvarets Soldaterportal og Familienetværket), hvor de kan dele erfaringer og støtte hinanden gensidigt
- Via kommunens veterankoordinator hjælpe og støtte de pårørende i kontakten med kommunen, herunder smidiggør sagsbehandling af ansøgninger om hjælp og støtte til familierne
- Etablere og udvikle et tæt samarbejde med støttetilbud i regi af virksomheder, fonde og foreninger, som henvender til veteraner og pårørende
- Opfordre ressourcestærke pårørende til at engagere sig til at deltage aktivt i kommunens sociale og frivillige engagementer

7. ØKONOMI

Indsatserne i Vordingborg Kommunes Veteranhåndbog afholdes principielt inden for serviceområdernes eksisterende rammer, og der er således ikke afsat øremærkede midler til Veteranhåndbogen.

Vordingborg Kommune

Postboks 200

Algade 63

4760 Vordingborg

Tlf. 55 36 36 36